

Sport in Zwolle Samen beleven

Gemeente Zwolle
Eenheid Ontwikkeling
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Juni 2006

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Sport in Zwolle, waar gaan we naartoe?	6
3	Onze visie op sport	9
4	Onze missie	13
5	Zwolle speelt breed	15
6	Zwolle speelt niet op de man	21
7	Zwolle is top	26
8	De instrumenten	29
Bijlage 1	Kaders voor het nieuwe sportbeleid	37
Bijlage 2	De Nederlandse Norm Gezond Bewegen	38
Bijlage 3	Ideeën, bronnen, literatuur	39
Bijlage 4	Afkortingen	40

1 Inleiding

De plaats die sport inneemt in het dagelijkse leven van de Zwollenaar is onmiskenbaar groot. Gemiddeld 8 uur per dag aan aanbod op de Nederlandse televisiezenders. Gemiddeld 3 pagina's per dag in de Stentor. Een gemiddelde jaarlijkse besteding per Zwolse sporter van € 422. 77% van de Zwollenaren van 18 jaar en ouder die 12 keer per jaar sporten. 35% die in een jaar tussen 1 maal per maand en 1 maal per week aan sport doet. 6.500 Zwollenaren die zich vrijwillig inzetten voor de sport. Ziehier een paar uitkomsten van het onderzoek naar sportparticipatie in Zwolle uit 2003.

Deze cijfers bevestigen de opvatting dat sport een belangrijk maatschappelijk fenomeen is. De getallen spreken voor zich, maar zeggen niet alles. Om te kunnen sporten, moet sporten mogelijk gemaakt worden. Van oudsher vervult het particuliere initiatief daarin een grote rol: de talloze Zwolse sportverenigingen, de scholen die bewegingsonderwijs aanbieden, SportService Zwolle, de groepen Meer Bewegen Voor Ouderen, Travers, de commerciële sportaanbieders, de sportscholen, de zwembaden, de jachthavens, de maneges.....Het werk dat deze organisaties leveren wordt voor bijna 90% verricht door vrijwilligers. Samen vormen zij voor een groot deel het sociale kapitaal van Zwolle.

Ons gemeentebestuur onderkent en waardeert het belang van sport in Zwolle. In ons Meerjarenontwikkelingsprogramma 2005-2009 zetten wij onder andere in op de prioriteit "Iedereen doet mee". Sportverenigingen en sportaccommodaties zijn ontmoetingsplaatsen in de wijk waarmee de leefbaarheid in wijken en buurten gestimuleerd wordt. Ook over het voorkomen en bestrijden van overgewicht zijn in het MOP afspraken gemaakt met het Rijk.

We hebben waardering voor de sportieve prestaties van clubs en individuele sporters, ongeacht of dat in de top geschiedt of op breedtesportniveau. We onderkennen het belang van een gezonde leefstijl door te sporten. We zien welk effect het bijbrengen van respect en discipline heeft op het gedrag van jongeren. We waarderen de vanzelfsprekendheid waarmee sportverenigingen een sociale bedding leggen voor hun leden. Niet alleen door de wedstrijden en trainingen, maar ook door hun nevenactiviteiten en "handen-uit-de-mouwen" mentaliteit.

Om die reden investeren we in sportvoorzieningen en sportprogramma's. Vroeger, nu en in de toekomst.....

Onze rol in Zwolle sportstad en onze bijdrage aan een sportieve Zwolse samenleving voor de komende jaren is toe aan een herijking. De achter ons liggende beleidsperiode, beschreven in Sportambitie 2005, heeft tot een aantal conclusies en aanbevelingen geleid die ons alle aanleiding geven om het Zwolse sportbeleid te herformuleren.

Samengevat:

- de regierol van de gemeente is de afgelopen jaren niet altijd even goed uit de verf gekomen. Voor de komende jaren zal de gemeente als regisseur zich nadrukkelijker als verbindende schakel moeten profileren om zo synergie in de samenwerking met en tussen partijen te benutten;
- op het gebied van de breedtesport zijn er aansprekende resultaten geboekt. In het nieuwe sportbeleid moet meer dan voorheen aandacht worden geschonken aan (evaluatie van) de effecten van de verschillende activiteiten en projecten;
- veel verenigingen kampen met accommodatieproblemen en met de toenemende eisen als gevolg van wet- en regelgeving, zoals het vergunningenbeleid. In combinatie met een (te) beperkt vrijwilligerskader leidt dit ertoe dat een aantal verenigingen zich in zwaar weer bevindt;
- Het belang van sport voor andere beleidsterreinen wordt steeds meer ingezien. Daarom willen we de komende jaren voor een meer sportinclusieve benadering kiezen, waarbij ook concrete doelen en prestaties moeten worden geformuleerd;
- op topsportgebied hebben de acties uit de afgelopen jaren ertoe geleid dat de topsportverenigingen in Zwolle op de been zijn gebleven en dat de faciliteiten voor topsporters een flinke impuls hebben gekregen. In de voorbije jaren hebben de topsportevenementen een belangrijke bijdrage geleverd aan Citymarketing. Om Zwolle als sportstad meer op de kaart te zetten zullen we de komende jaren meer moeten uitdragen wat onze kracht is.

Deze conclusies en aanbevelingen vormen het vertrekpunt voor onze nieuwe sportnota "Sport in Zwolle: van en voor iedereen".

Met deze titel willen wij aangeven waar onze nieuwe ambitie ligt: we willen er tussen nu en 2011 voor zorgen dat sport in Zwolle van én voor iedereen is! We sluiten daarmee aan op onze missie uit het Meerjarenontwikkelingsprogramma 2005 - 2009: "Iedereen doet mee!"

Deze nota verschijnt vrijwel tegelijkertijd met de kabinetsnota Tijd voor sport en het uitvoeringsprogramma Samen voor Sport – Bewegen, Meedoen, Presteren. Dat is geen toeval. In de keuzes voor de speerpunten van ons beleid sluiten we namelijk nauw aan bij de beleidsthema's van de rijksoverheid.

Maar bovenal geldt dat wij, evenals de rijksoverheid, vinden dat de sport onze extra aandacht moet hebben. Om meerdere – in deze nota verder uitgewerkte - redenen hebben wij baat bij een sportieve samenleving.

De nota is tot stand gekomen na een uniek en boeiend interactief proces. Met de diverse belanghebbenden zijn interviews gehouden. De raadscommissie Welzijn hield een tweetal hoorzittingen met vertegenwoordigers uit het veld, waarna de raad zelf de kaders voor het sportbeleid heeft opgesteld. (zie bijlage) Een eerste

proeve van dit conceptbeleidsplan is in november besproken met de in een eerder stadium geïnterviewde belanghebbende instanties. Van de opbouwende kritiek en de vele ideeën hebben wij dankbaar gebruik gemaakt. De door de raad vastgestelde kaders hebben wij in de nota verder uitgewerkt.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 schetsen we de trends en ontwikkelingen, die de komende beleidsperiode van invloed zijn op de Zwolse sportwereld. Onze visie, missie en doelen hebben wij verwoord in de daaropvolgende twee hoofdstukken. Daarin (en ook verderop in de nota) hebben wij gecursiveerd weergegeven waar wij onze beleidsaccenten willen leggen. Om de leesbaarheid te bevorderen hanteren wij in de meeste gevallen het begrip sport. Mochten we de indruk wekken dat wij daarmee het beleidsterrein versmallen, dan is dat onterecht. Onder de term sport begrijpen wij ook het bewegen en het sportief recreëren.

In hoofdstuk 5 t/m 7 werken we onze missie en algemene doelstellingen uit in 3 programmalijnen. De 3 programma's beschrijven de beoogde resultaten, de acties die ondernomen gaan worden om die resultaten te bereiken, de beoogde partners, de raakvlakken met andere beleidsterreinen en de evaluatiecriteria. Hoofdstuk 8 beschrijft de instrumenten die wij willen inzetten om het voorgenomen beleid uit te voeren.

2 Sport in Zwolle, waar gaan we naartoe?

Ons sportbeleid voor de komende jaren dient rekening te houden met en in te spelen op een aantal trends en ontwikkelingen. Deels zijn die landelijk gekleurd, deels lokaal.

De Zwolse bevolking groeit, vergrijsd en verschiet van kleur. Deze drie demografische factoren zullen voor de komende beleidsperiode een grote betekenis hebben op de lokale vraag- en aanbodverhoudingen. Immers, het aandeel ouderen en allochtonen dat regelmatig sport ligt aanzienlijk lager dan het aandeel jongeren en autochtonen. Ook het percentage sportende mensen met een beperking is substantieel laag. Voeg daaraan toe de nog steeds toenemende belangstelling voor lichamelijk actief zijn, dan lijkt voor de sportsector een aantrekkelijk groeiperspectief weggelegd.

Tabel: Bevolkingssamenstelling en -ontwikkeling Zwolle 2004-2020

	0-24 jaar	25-54 jaar	55-64 jaar	65 jaar e.o.	Totaal
2004	35456	50726	10662	14066	110910
2010	39014	55866	12365	15343	122588
2020	41899	59345	14081	18431	133756

Bron: Bevolking becijferd 2004 (Gemeente Zwolle, Onderzoek & Statistiek)

De maatschappij ontleent steeds hogere verwachtingen aan de sport. Het is allang niet alleen meer het spelletje om de bal. Sport is gepromoveerd tot beleidsinstrument en wordt ingezet voor gezondheidsbevordering, bestrijding van overgewicht, maatschappelijke participatie en integratie. Diverse dwarsverbanden met andere beleidssectoren zijn ondertussen gelegd of worden verder uitgebouwd. Zo bevat de beleidsnota "Jong in Zwolle, vet mazzel" vele pagina's die gewijd zijn aan het belang van sport voor de Zwolse jeugd. In het rapport Sociale Voorzieningen in Stadshagen is een prominente plaats toebedeeld aan de rol en functie van het sporten in deze wijk. In de Startnotie "Zwolle, een gezonde stad in beweging" en de startnotitie "Bevorderen gezond gewicht 0 – 19 jarigen" wordt een pleidooi gehouden voor het preventief inzetten van het sporten en bewegen. De promotie op de maatschappelijke ladder schept verplichtingen en doet een appèl op het bestuurlijke en organisatorische vermogen van het vrijwillige kader.

De regeldruk van rijks-, provinciale en lokale overheid neemt toe. Het besturen van een vrijwilligersorganisatie wordt daardoor complexer. Sportraad Zwolle en Sport-Service Zwolle vangen in toenemende mate signalen op van verenigingsbesturen die de weg kwijt zijn door een doorgesloten wet- en regelgeving. Deze veroorzaakt een administratieve en financiële lastendruk. De sportbeoefening lijkt zo door de enorme hoeveelheid regels en voorwaarden eerder ontmoedigd dan gestimuleerd te worden.

De definitie van sport verandert. Wetenschappers noemen dit de "ontsporting van de sport". Zij bedoelen hiermee dat de grenzen tussen sport, recreatie, vrijetijdsbesteding, bewegen, spelen en vermaak aan het vervagen zijn. De verruiming van het sportbegrip tot "sporten en bewegen" biedt enerzijds kansen, maar stelt anderzijds eisen aan de kwaliteit van het aanbod, dat meer gedifferentieerd en flexibel te zijn en meer op de vraag van de individuele beoefenaar afgestemd.

De sportmarkt verzakelijkt, getuige de aanwezigheid en komst van vele commerciële aanbieders. De Yosemite klimhal, Downhill Ski & Snowboardcentrum Zwolle, Duikcentrum Zwolle zijn voorbeelden van bestaande commerciële activiteiten. Achmea gaat binnenkort van start in het Bewegingshuis. Verder zien we diverse, op kleinere schaal opererende, sportscholen actief op de Zwolse sportmarkt. De sportclubs zullen daar hun specifieke kwaliteiten tegenover zetten, zoals clubsfeer, betrokken kader, een eigen home. Ook hier vraagt dat een toenemend appèl op de beschikbaarheid en competentie van het vrijwillige kader.

We zien in sommige sporttakken een langzamerhand groter wordende schaal waarop wordt gesport. Clubs worden gemiddeld groter. Soms door een stijgende populariteit, soms door verbreding en vernieuwing van het sportaanbod, soms door fusie, sanering of samenwerking, soms door verhuizing. In Nederland zien we dat terug in sporttakken als voetbal, atletiek, korfbal, hockey en golf. In Zwolle zien we voorbeelden bij Be Quick, CSV, Berkum, PEC en Sparta gymnastiek.

Het speelveld van de sport is zich aan het uitbreiden: we noemen dat "co-sporting". Overheid, semi (publieke) sportaanbieders, sportverenigingen en het bedrijfsleven ontwikkelen in toenemende mate in gezamenlijkheid initiatieven om te komen tot een zo hoog mogelijke sportparticipatie. Een dergelijk (landelijk) initiatief was de Nationale Sportweek. Lokaal was de organisatie van de Davis Cup een goed voorbeeld, evenals de inzet van sportstudenten van Deltion, Landstede en Windesheim bij lokale projecten en evenementen.

Het toegenomen belang van sportsponsoring is illustratief voor de gegroeide verbondenheid tussen sport en bedrijfsleven. Niet alleen in de topsport, maar ook in de breedtesport. Landelijk geldt dat in de breedtesport sponsoring de tweede inkomstenbron na contributies is. Overigens geldt dat niet voor elke sporttak in dezelfde mate. Voetbal, hockey, wielrennen en schaatsen zijn over het algemeen succesvol. Zwemmen, gymnastiek, handbal, rugby en vechtsporten zijn daarentegen minder in staat sponsors te werven.

Het inspelen op ontwikkelingen zoals schaalvergroting, co-sporting en sponsoring vraagt deskundig en ondernemend verenigingskader dat in staat is relatienetwerken op te bouwen en te onderhouden.

De sport is in een voortdurende competitie met andere ruimtevragende sectoren. Sport heeft letterlijk en figuurlijk bewegingsruimte nodig. Kantoren- en bedrijvenlocaties, woningbouwprojecten, wegen en bruggen hebben een economisch grote relevantie. Aan de andere kant is aangetoond dat sportlocaties in woonomgevingen en groene openbare ruimtes de leefbaarheid bevorderen en de waarde van het onroerend goed doen stijgen. Op de sportsector ligt de bewijslast van een maat-

schappelijk hoog rendement door middel van hoge bezettingsgraden en aantoonbaar leefplezier in wijken en buurten. De sportsector is zich bewust van die verantwoordelijkheid, gezien de recente initiatieven van NOC*NSF om te komen tot een meervoudig gebruik van de openbare ruimte, clustering en functiemengingen het zoeken naar andere financieringswijzen van collectieve voorzieningen uit grondopbrengsten.

3 Onze visie op sport

Sport is mede bepalend voor het gezicht en het karakter van Zwolle. Het voorzieningenniveau, de sportaanbieders, de omgeving waarin gesport wordt, het zelforganiserend vermogen en sportieve prestaties dragen bij aan het imago van Zwolle. De leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de stad zijn ermee gebaat.

Pakweg 40.000 Zwollenaren zijn georganiseerd en wekelijks sportief actief. 6.500 daarvan zijn vrijwilligers die zich wekelijks maatschappelijk inzetten. De Ster van Zwolle, Erben Wennemars, FC Zwolle, de Davis Cup, Landstede Volleybal en Basketbal genereren *TV exposure* waarin Zwolle zijn zendminuten krijgt. Het fijnmazige netwerk van sportvoorzieningen is een blikvanger voor de voorbijgangers rijdend over de A 28 of Ceintuurbaan of vormt het hart van de wijk.

Sport als doel

Die 40.000 Zwollenaren sporten in de eerste plaats, omdat ze dat leuk, gezellig, spannend én ontspannend vinden. Dat moet vooral zo blijven. Wij zien en erkennen dat de sport die waarde heeft. Omdat sport het individuele welzijn dient krijgt zij alleen al om die reden onze steun en aandacht. Sport in deze betekenis mag voor ons gerust een doel op zich zijn.

Sport als middel

De effecten van sportbeoefening gaan echter verder dan het plezier in het spelletje.

- Sport vormt.
- Sport bindt.
- Sport is gezond.
- Sport brengt geld in het laatje.

Juist door die toegevoegde waardes is sport voor Zwolle een krachtig middel om in te zetten binnen andere beleidsterreinen. Sport is relatief goedkoop door de inzet en betrokkenheid van veel vrijwilligers, heeft een grote spanwijdte door het aantal sportende Zwollenaren en beschikt over een hechte sociale structuur door de vele verenigingen.

Maatschappelijke functie

De toegenomen maatschappelijke functie van sport is een van de redenen om aan Sportambitie 2005 een vervolg te geven. Sport zien wij niet alleen als op zichzelf staand doel, maar ook als functie bij het realiseren van maatschappelijke doelen. Sport stimuleert de maatschappelijke participatie. Grote aantallen Zwollenaren zijn immers actief, als beoefenaar of als vrijwilliger. Sport brengt mensen bij elkaar en bevordert daarmee de sociale cohesie en de integratie van bepaalde bevolkingsgroepen. Bijvoorbeeld van allochtonen, ouderen en gehandicapten. Sport is een terrein om ontmoetingen en interacties tot stand te laten komen: tussen leeftijdsgroepen, culturen en zonder rang of stand. Sport bevordert een gezonde leefstijl en speelt een belangrijke rol in het bestrijden van bewegingsarmoede en overgewicht.

We hebben er dus alle belang bij dat achterstanden in deelname worden ingelopen. Het betreft dan de jeugd, de senioren, allochtonen, sociale minima en mensen met een beperking. Deze doelgroepen zijn – met uitzondering van de laatste – op wijkniveau het beste te benaderen. Scholen en sportverenigingen geven wij daarin een rol, omdat zij een sociale bedding voor langere tijd bieden. Wij zullen de sportverenigingen steunen in de noodzakelijke vernieuwing van hun sportaanbod. Wij zullen faciliteren en stimuleren bij het tot stand brengen van meer samenwerking tussen de verschillende in Zwolle actieve partners uit de sport, het onderwijs, het welzijn en de gezondheidszorg.

De sportvereniging als pijler

Er is voor ons nóg een reden om het huidige sportbeleid een vervolg te geven. Het verenigingsleven is van wezenlijk belang voor de sociale infrastructuur in onze gemeente. De positie van sportverenigingen is echter de afgelopen jaren in toenemende mate onder druk komen te staan. Financiële problemen, een tekort aan vrijwillig kader, een afnemende betrokkenheid van leden, de toegenomen regelgeving, de concurrentie van andere sport- en vrijetijdsaanbieders en een onvoldoende marktgerichte instelling zijn de belangrijkste knelpunten waar verenigingen mee kampen.

Wij willen in ons nieuwe sportbeleid inzetten op het behouden en versterken van de verenigingsstructuur, één van de pijlers van het sociale kapitaal van Zwolle. Wij dragen een verantwoordelijkheid voor het realiseren en instandhouden van een goede organisatorische sportinfrastructuur. Wij zullen stimuleren dat clubs professioneler gaan werken en met elkaar zullen samenwerken. Voor SportService Zwolle is daarbij in onze visie een uitgesproken en vanzelfsprekende rol weggelegd. Zij is aanspreekpunt voor de clubs, aanjager van vernieuwingen in het lokale sportaanbod en loket voor de Zwolse burger.

De lokale sportinfrastructuur mag geen last ondervinden van overbodige regeldruk. Daarom beschouwen wij het als onze opgave om blokkades in de lokale regelgeving voor de clubs weg te nemen.

Topsport als voorbeeld

En niet in de laatste plaats is een vervolg van Sportambitie 2005 nodig omdat wij een visie wensen te formuleren op de toegevoegde waarde die topsport voor onze stad heeft. Meer in het bijzonder betreft het dan aspecten als city marketing, de regiofunctie van Zwolle en versterking van de maatschappelijke betekenis door de voorbeeldwerking die van topsport uitgaat. Het al bestaande Olympisch netwerk kan worden uitgebouwd tot een concept waarin alle betrokken partijen zich kunnen vinden en herkennen: "Topsport Zwolle, City of Winners".

Wij zullen ons op dit onderdeel van ons beleid richten op het stimuleren en aangaan van samenwerkingsverbanden met topsportclubs teneinde kennis en talent te bundelen en te benutten. Wij zullen ons ook richten op het faciliteren en acquireren van topsportevenementen omdat deze impulsen geven aan de lokale economie en aan het organisatievermogen van de Zwolse sportwereld. Ook zien wij in deze evenementen een kans om onderwijsinstellingen als Landstede, Deltion en Windesheim in de Zwolse samenleving te integreren. Wij willen onze ambities op het gebied van topsport nader invulling geven in samenwerking met het Zwolse bedrijfsleven.

Regierol

Uit de afgelopen beleidsperiode hebben we geleerd dat zowel de sportwereld, onderwijsinstellingen als de raad behoefte heeft aan een prominente regisseur. Hoewel het concept duidelijk lijkt, zijn er uiteenlopende opvattingen over de regierol.

Sturing geven, richting en leiding geven, synergie en samenwerking bewerkstelligen, mobiliseren van partijen, communiceren, voor consistentie zorgdragen zijn noties die we gehoord hebben vanuit "het" veld en de raad.

Om met gelijkgestemde verwachtingen van start te gaan is een eensluidende en eenduidige opvatting over de regierol en mogelijk andere rollen van de gemeente gewenst. Welnu, in onze opvatting is regie het doelgericht uitoefenen van invloed op de totstandkoming van ons beleid.

We zetten daarvoor 4 instrumenten in:

- subsidies;
- tarieven;
- accommodaties;
- menskracht.

Deze instrumenten werken we verder uit in hoofdstuk 8. Door het stellen van prioriteiten, het benoemen en het meten van de te leveren prestaties geven wij sturing. Tegelijkertijd verwijst regie ook naar afstemming tussen en met belanghebbende partijen, op eenheid van beleid en op samenhang in het functioneren van de ambtelijke organisatie.

Wij willen een heldere rolverdeling tussen de gemeente, SportService Zwolle en Sportraad Zwolle. Voor de gemeente zien wij als taak het ontwikkelen en coördineren van het sportbeleid. De gemeente is verantwoordelijk voor de strategische beleidsontwikkeling. Daartoe verzamelt zij actief informatie over trends en ontwikkelingen en luistert zij goed naar de sportverenigingen en sparringpartners. De gemeente formuleert oplossingsrichtingen en stelt voorwaarden bij de uitvoering van haar sportbeleid. Zij is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van een integrale visie. Door middel van regelmatige "checks and balances" oefent de gemeente controle uit op de uitvoering van haar sportbeleid.

SportService Zwolle is de "aannemer" en uitvoerder van ons sportbeleid. Sportservice voert zijn werk uit binnen de kaders van het gemeentelijke beleid. Met haar expertise is zij in staat de ontwikkelingen in de Zwolse sportwereld te volgen en ons daarover te adviseren.

Voor Sportraad Zwolle zien wij een vrijere rol weggelegd. De primaire taak is belangenbehartiging en advisering namens de georganiseerde sport in Zwolle. De expertise van de Sportraad garandeert een adequate uitoefening van haar signaalfunctie. Gemeente, Sportservice en Sportraad hebben dus een eigen rol, een eigen taak en een eigen verantwoordelijkheid. Sportservice en Sportraad zijn de belangrijkste sparringpartners voor de gemeente.

Andere rollen

Naast de regierol en de rol van ontwikkelaar zien wij voor de gemeente ook rollen weggelegd:

- als investeerder in de totstandkoming en instandhouding van voorzieningen. Het betreft hier de invulling van onze voorwaardenscheppende rol bij het realiseren van voldoende en bereikbare sportaccommodaties. (de "hardware")
- als financier van projecten en activiteiten. Het betreft hier de invulling van onze ondersteunende rol bij sportstimuleringsprojecten en projecten die de algemene sportontwikkeling bevorderen. (de "software")
- als aanjager van nieuwe ontwikkelingen. Het betreft hier onze rol als beleidsontwikkelaar en innovator.

4 Onze missie

Wij willen bevorderen dat de Zwollenaren hun leven lang kunnen blijven sporten en bewegen, het liefst vijfmaal per week. Wij willen dat de Zwollenaren hieraan plezier en voldoening beleven. Wij willen daarnaast dat de sport haar steentje bijdraagt in het realiseren van maatschappelijke doelstellingen, zoals participatie, sociale cohesie, gezondheidsbevordering en leefbaarheid.

Die missie is te realiseren als er sprake is van een solide organisatorische sportinfrastructuur, die stoelt op sterke en vitale sportverenigingen. Zij worden geleid door kader dat op zijn taak is berekend en voor continuïteit zorgt. De sportinfrastructuur wordt gevoed en geïnspireerd door een hechte samenwerking en intensieve overlegstructuur. Daarnaast dragen commerciële sportondernemers bij aan de realisatie van deze missie.

Een andere voorwaarde om de missie succesvol te realiseren is een sport- en bewegingsaanbod van hoog niveau, dat aansluit bij de behoeften van de steeds kritisch wordende sportconsument. Dat hoge niveau is alleen te bereiken door:

- voldoende, goed toegeruste en bereikbare sportvoorzieningen;
- een in hoeveelheid en diversiteit toereikend aantal aanbieders;
- competent sporttechnisch en bestuurlijk kader

En tot slot: onze missie kan alleen slagen als we integraal denken en handelen.

Speerpunten

Het is de gemeente wat waard om te investeren in de sport, omdat we (maatschappelijk) rendement van deze sector verwachten. Onze "return on investment" bestaat straks in 2011 uit:

- een grotere en intensievere sportdeelname;
- sterke, ondernemende en vitale sportverenigingen;
- een hoger niveau van sportbeoefening.

Met deze verwachte opbrengsten van onze investeringen zijn de speerpunten van het Zwols sportbeleid tot 2011 bepaald.

Doelen

We stellen ons dan ook de volgende doelen.

- Zwollenaren gaan een leven lang sporten: voor hun plezier en voor hun gezondheid. Vijf dagen in de week.
- Zwollenaren kunnen terecht bij sportverenigingen, die een aantrekkelijk sportaanbod hebben en ontmoetingsplaats zijn voor diverse bevolkingsgroepen. De sportvereniging als "dorpsplein".
- Zwolle is een stad waar bijzondere en aansprekende sportprestaties worden geleverd.

Het verwezenlijken van de doelstellingen is deels voorbehouden aan de georganiseerde sport, deels aan de commerciële sportaanbieders. Wij kennen aan de georganiseerde sportbeoefening een hogere maatschappelijke meerwaarde toe. Daarom kiezen wij in eerste instantie voor ondersteuning en facilitering van deze vorm van sportbeoefening.

De programmalijnen

De speerpunten van ons sportbeleid tot 2011 krijgen hun uitwerking in de volgende programma's.

- Zwolle speelt breed (*grotere en intensievere sportdeelname*)
- Zwolle speelt niet op de man (*sterke, ondernemende en vitale sportverenigingen*)
- Zwolle is top (*hoger niveau van sportbeoefening*)

Deze programma's worden in de volgende hoofdstukken verder uitgewerkt.

5 Zwolle speelt breed

Een leven lang sporten begint op jonge leeftijd, wanneer de grondbeginselen van het bewegen en spelen worden bijgebracht. Eerst door de ouders, daarna door de school, vervolgens door de sportvereniging. Veel kinderen en jongeren voldoen niet aan de Norm Gezond Bewegen voor jeugd: dagelijks een uur (matig) intensief lichamelijk actief zijn. Het niet voldoen aan de beweegnorm op jonge leeftijd kan al vroeg tot gezondheidsproblemen leiden. Uit de Gezondheidsmonitor 12-23 jaar (2004) van de GGD blijkt dat maar 37% van de Zwolse jongeren tussen 12-23 jaar aan de Beweegnorm voldoet. Uit de Beweegscan van SportService Zwolle van 2005 blijkt dat voor de groepen 4 en 7 in het basisonderwijs al 8% van de kinderen met overgewicht kampt. En in de leeftijdscategorie tussen 12 en 23 jaar leert de Gezondheidsmonitor ons dat tussen 1999 en 2004 het percentage met overgewicht gestegen is van 11 naar 15%.

Wij vinden deze cijfers verontrustend. Het effect op latere leeftijd is dramatisch: een grotere kans op hart- en vaatziekten, diabetes, osteoporose, depressie en verschillende vormen van kanker. Tussen te weinig bewegen en overgewicht bestaat een aantoonbare relatie. De rekening die de maatschappij daarvoor moet betalen is hoog. Stimuleren tot sporten en bewegen op jonge leeftijd legt de kiel voor een blijvende sportbeoefening. Bewegingsopvoeding begint niet wanneer de grens van 40 jaar gepasseerd is, maar wanneer een kind zijn eerste stappen zet.....

Wat betreft de algemene sportparticipatie zien we een hoog percentage beoefenaars in onze stad. Maar liefst 77%, zo blijkt uit het onderzoek naar sportparticipatie in Zwolle van 2003. Dit cijfer is echter vertekend:

- het onderzoek is verricht onder de doelgroep tussen 18 en 65 jaar;
- als criterium voor regelmatig sporten is 12x per jaar genomen;
- bij een aantal specifieke groepen is sprake van bewegachterstand.

We noemen:

- o de oudere leeftijdsgroepen, in het bijzonder de 55+ -ers;
- o allochtonen;
- o mensen met een beperking;
- o sociale minima en lager opgeleiden.

Tabel: Sportparticipatiecijfers* naar leeftijd, etniciteit en inkomen

Leeftijd

18 - 24	85%
25 - 34	80%
35 - 44	79%
45 - 54	76%
55 - 64	63%

Etniciteit

Autochtonen	79
Allochtonen	63

Inkomen

> € 3.500	85%
> € 2.850 < € 3.500	88%
> € 1.650 < € 2.850	79%
> € 1.100 < € 1.650	69%
> 800 < € 1.100	59%

* Het sportparticipatiecijfer geeft het percentage van de desbetreffende groep aan dat 12 maal per jaar aan sportbeoefening doet (Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO) Bron: Sport in Zwolle, onderzoek naar de sportparticipatie en sportbehoefte van de Zwolse bevolking (juni 2003)

Wij willen een actief beleid voeren om overgewicht en bewegingsachterstanden in bovengenoemde doelgroepen tegen te gaan. Wij zien het meeste heil in een buurtgerichte aanpak, waar scholen, verenigingen, wijkorganisaties, Travers, SWOZ, Stichting Sportservice Zwolle, GGD en zorgverleners nauw met elkaar samenwerken. Een dergelijke buurtgerichte aanpak is voor de leeftijdscategorie van 4 – 19 jaar al in gang gezet met de uitvoering van de zogenaamde BOS-projectplannen in Diezerpoort, Stadshagen, Holtenbroek en Zwolle Zuid. Voor ouderen, allochtonen en sociale minima is die aanpak er nog niet. Onze grootste uitdaging ligt in het bereiken van duurzaamheid in die aanpak. Daarvoor hebben wij zowel de scholen als de verenigingen nodig. In het bijzonder biedt het concept van de Brede Scholen voor de jeugd volop kansen om tot een blijvend en structureel sportaanbod te komen. Omdat alle kinderen naar school gaan is de school de aangewezen plaats voor de jeugd.

Wij hebben een taak in het initiëren van projecten die tot blijvende sportbeoefening leiden. Vakleerkrachten zijn daarbij onmisbaar: in het bieden van bewegingsonderwijs en bij het organiseren van activiteiten na schooltijd. Wij streven dan ook naar het aanstellen van vakleerkrachten op alle scholen van het basisonderwijs in de wijken waar we tot 2010 BOS projecten zullen uitvoeren, dwz in Diezerpoort, Zwolle Zuid, Holtenbroek en Stadshagen. Deze vakleerkrachten zullen naast de bewegingslessen ook verantwoordelijk zijn voor het verzorgen van naschoolse sport- en beweegactiviteiten. Ons streven is erop gericht om tot een geïntegreerde aanpak van alle naschoolse activiteiten te komen, zoals verlengde schooldag, buitenschoolse opvang en naschoolse sportactiviteiten. Travers, Kinderopvang, BLOZ, de MBO- en HBO-instellingen en SportService Zwolle zullen zorg dienen te dragen voor de integrale uitvoering.

De sportverenigingen die op buurtniveau actief zijn vormen een belangrijke schakel in het bestrijden van bewegingsachterstanden bij de genoemde doelgroepen. Het is onze opgave om te stimuleren dat verenigingen toegankelijker voor deze doelgroepen worden. Dat betekent meer en beter toegerust kader. Het betekent ook betere faciliteiten en voorzieningen.

Waar deze ontbreken, zullen wij ondersteuning bieden, hetzij door subsidies in projecten als deskundigheidsbevordering en professionalisering, hetzij door investeringen in voorzieningen. Reguliere ondersteuning, zoals projecten in het kader van verenigingsondersteuning geschiedt al via SportService Zwolle. Deze ondersteuning zullen wij in de toekomst beter regisseren, o.a. door het stellen van prioriteiten en het aangaan van prestatie overeenkomsten.

Daarnaast zullen we bevorderen dat geschoolde medewerkers of stagiaires van de Zwolse sportmanagementopleidingen van of via SportService Zwolle en vakleerkrachten met een duale aanstelling voor langere tijd aan verenigingen gekoppeld worden om organisatorische ondersteuning te bieden. Vooralsnog zullen wij deze initiatieven ontwikkelen in de BOS projectgebieden.

De ouderen als doelgroep van het sportbeleid zullen de komende jaren –alleen al door het voorkomen van bewegingsachterstanden- aandacht blijven vragen. SWOZ signaleert het verschijnsel van “dubbele vergrijzing”: het aandeel van de ouderen op het totaal van de bevolking neemt toe én de gemiddelde leeftijd stijgt. Dankzij de Breedtesportimpuls kon de afgelopen 5 jaar meer dan een verdubbeling van het aantal sportende ouderen binnen de door SWOZ gecreëerde organisatiestructuur worden gerealiseerd: van 980 naar 1908 deelnemers. Ook werd het bewegingsaanbod aanzienlijk uitgebreid en gemoderniseerd, o.a. door de toepassing van het GALM instrument.

Een aanpak op buurt- en wijkniveau achten wij de meest wenselijke. Bereikbaarheid, beschikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen zijn voor deze groep cruciaal. Veel meer dan nu het geval is zouden sportverenigingen zich moeten openstellen voor sportende ouderen en speciale arrangementen moeten ontwikkelen om ouderen een op hun behoeften aangepast aanbod te kunnen doen. In het bijzonder voor takken van sport als gymnastiek, zwemmen, wandelen, fietsen, atletiek, denksporten, biljarten zien wij grote kansen. Sportbeoefening in de huidige tijd is allang niet meer een jongmenselijke activiteit, waarin competitie en prestatie met hoofdletters zijn geschreven.....

Wij hebben oog voor de gevolgen van de dubbele vergrijzing voor ons sportbeleid. We zullen de komende jaren van de SWOZ een verhoogde inzet vragen om de groep ouderen boven de 65 jaar tot sportbeoefening te activeren. Voor de groep ouderen boven de 55 jaar willen wij stimuleren dat sportverenigingen speciale arrangementen gaan ontwikkelen, al of niet in samenwerkingsverbanden.

De doelgroep "mensen met een beperking" vraagt bijzondere aandacht. Hoewel geen exacte cijfers bekend zijn, is op basis van indicaties en ambities van Strepas (6.000 sporters met een beperking in een straal van 25 km rond Zwolle) de conclusie gerechtvaardigd dat deelname aan sport- en bewegingsactiviteiten van de doelgroep sterk achterblijft bij de sportparticipatie cijfers in Zwolle. Een beeld, dat overigens voor heel Nederland geldt. Hoewel het gat nooit overbrugd zal worden, denken wij dat het aantal deelnemers nog aanzienlijk kan groeien.

Een aanpak op buurt- of wijkniveau volstaat niet, gezien de regionale schaal waarop verenigingen voor het aangepast sporten noodzakelijkerwijs moeten functioneren. Naar schatting komt 1/3 van het aantal sporters met een beperking uit de regio. De gemeente hecht grote waarde aan de integratie van mensen met een beperking in de maatschappij. Voor bestaande verenigingen ligt er een uitdaging om de toegankelijkheid voor deze doelgroep te vergroten of in samenwerkingsprojecten te opereren.

We willen de aansluiting van mensen met een beperking bij reguliere sportverenigingen verder blijven stimuleren. Gelukkig zijn er al goede voorbeelden in Zwolle te noemen, zoals PEC atletiek en 't Hoefijzer. Door het opzetten van een speciale groep, afdeling of team kunnen binnen een reguliere sportvereniging kansen en mogelijkheden ontstaan om mensen met een beperking niet alleen te laten sporten maar ook te laten integreren. (de zogenaamde organisatorische integratie) Uiteraard hebben wij oog voor de vaak specifieke omstandigheden, waardoor mensen met een beperking zich genoodzaakt zien om in andere verbanden te sporten. Voorbeelden daarvan zijn zelforganisaties als VG Zwolle, Revas, Kids en Stichting Warmwaterzwemmen. Wij zien in dat lang niet elke reguliere sportvereniging een adequaat aanbod kan leveren. Daarom geldt voor ons: "Gewoon waar het kan, speciaal waar het moet".

Wij willen graag groei in de sportdeelname van het aantal mensen met een beperking stimuleren Ook hechten wij grote waarde aan de integratie van deze doelgroep in de maatschappij. We willen stimuleren dat de aansluiting van mensen met een beperking bij reguliere sportverenigingen tot stand komt.

Door het inzetten van het instrument van subsidiëring zullen wij die doelstellingen trachten te effectueren. Onze subsidieverstreking willen wij primair richten op het betaalbaar maken en houden van sportdeelname door mensen met een beperking. De gemeente staat subsidiëring voor ogen op basis van meerkosten en op basis van activiteiten. Er ontstaat op die wijze een mix van een vaste bijdrage voor de meerkosten per sportend Zwols lid én een bijdrage in de vorm van projectgebonden subsidies.

Doelstellingen

Bij het formuleren van meetbare doelstellingen hebben wij ons in de meeste gevallen geconformeerd aan de doelstellingen van de Rijksoverheid. We doen dat om te kunnen "benchmarken" en om mee te liften met de op landelijk niveau uit te voeren monitors. De Zwolse situatie verschilt niet wezenlijk van de landelijke.

- Het aantal jeugdigen dat de Beweegnorm haalt stijgt jaarlijks met 2%.
- Het percentage jongeren met overgewicht in de leeftijdscategorie 0-19 jaar zal gedurende de beleidsperiode niet verder stijgen.
- Het aantal scholen waar de jeugd binnen en buiten schooltijd dagelijks kan sporten bedraagt in 2011 90%
- In 2011 voldoet minstens 65% van de Zwolse volwassen bevolking aan de Beweegnorm.
- Het percentage ouderen, sociale minima en mensen met een beperking binnen de georganiseerde sport stijgt jaarlijks met 5%.
- In 2011 is de achterstand van allochtone jongeren in de georganiseerde sport ingelopen
- Het aantal verenigingen dat zich openstelt voor bijzondere doelgroepen is in 2011 gestegen met 10.
- Het aantal verenigingen dat wachtlijsten kent voor jeugdleden is in 2011 gereduceerd tot 0.

Acties

- Vormen van een netwerk, bestaande uit vertegenwoordigers van scholen voor primair onderwijs, Deltion, Landstede, Windesheim, sportverenigingen, GGD en Travers om tot een buurtgerichte aanpak te komen.
- Aanstellen van een beweegmanager bij SportService Zwolle, die tijdens de looptijd van het BOS-project zorg draagt voor de ontwikkeling, organisatie, coördinatie, uitvoering en afstemming van sport- en bewegingsactiviteiten die plaatsvinden binnen de school, de buurt en sportverenigingen.
- Structureel invoeren Sport- en Beweegplannen in onderwijsprogramma's.
- Het starten van BOS-projecten in Zwolle Zuid, Stadshagen, Holtenbroek en Diezerpoort.
- Het uitvoeren van een sport- en beweeganalyse voor alle overige wijken in Zwolle
- Het aanstellen van duale vakleerkrachten in het bewegingsonderwijs in bovengenoemde wijken.
- Het inzetten van topsporters bij activiteiten
- Het opstellen van een subsidieverordening voor het aangepast sporten in 2006 en het implementeren daarvan per 1 januari 2007
- Het structureel maken van het huidige breedtesportbudget, waarvan t/m 2006 50% incidenteel is gedekt

Samenwerkingspartners

Sportverenigingen: sportaanbod en arrangementen voor specifieke doelgroepen, medegebruik sportvoorzieningen
Topsporters: inzetten als ambassadeur en kartrekker bij sportprojecten
Wijkmanagers: opvangen signalen, coördinatie, tot stand brengen samenwerking
Travers: toeleiding specifieke doelgroepen, signalering, samenwerking
SWOZ: sportaanbod voor 65-plussers, toeleiding 55+ ers naar sportverenigingen
Sportraad Zwolle: signaleren, samenwerken, belangen behartigen
Sportraad Overijssel; samenwerken, ondersteunen
SportService Zwolle: managen BOS projecten, analyses, monitoren, signaleren
GGD: monitoren, uitvoeren analyses, voorlichting
OPOZ: signaleren en meten
Brede Scholen: beschikbaarstellen binnen- en buitenruimtes
BLOZ: invoeren sport- en beweegplannen, aanstellen duale leerkrachten
Voortgezet onderwijs: gebruik accommodaties, aanstellen duale leerkrachten
Landstede: inzet stagiaires, beschikbaar stellen expertise, gebruik accommodaties
Deltion: inzet stagiaires, beschikbaar stellen expertise, gebruik accommodaties
Windesheim: inzet stagiaires, beschikbaar stellen expertise, gebruik accommodaties

Raakvlakken andere gemeentelijke beleidsterreinen

Gezondheid: tegengaan bewegingsarmoede
Jeugd: bestrijding overgewicht
Onderwijs: aanstellen duale leerkrachten
Welzijn: buurt- en wijkaanpak
Ouderen: toeleiding naar sport en bewegen
Gehandicapten: integratie en toeleiding naar sport
Sociale Zaken: toeleiding sociale minima naar sport

Rol gemeente

Regie op de uitvoering van dit programma onderdeel en daartoe behorende deelprojecten, o.a. door prioritering en prestatiecontracten.
Financier van projecten
Makelaar/schakelaar tussen de diverse samenwerkingspartners
Investerder in kwaliteitsverbetering van voorzieningen.

Evaluatie/monitoring

De uitvoering van het MOP 2005-2009, het GSB beleid, BSI en de WMO vereist al een periodieke monitoring. Om een "overkill" aan onderzoeken te voorkomen zullen we voor het te voeren sportbeleid zoveel mogelijk meeliften met andere, al bestaande monitors, zoals de Gezondheidsmonitor, de Jeugdmonitor, het Omnibusonderzoek en het onderzoek naar sportparticipatie. Afstemming over de vereiste en relevante outputcriteria binnen de sector Maatschappelijke Ontwikkeling van onze gemeente is een absolute noodzaak. Vooralsnog zullen we voor deze programmalijn alleen kwantitatieve metingen laten uitvoeren. Begin 2006 zullen wij voor alle in dit programma genoemde doelstellingen een nul-situatie definiëren, zodat voor iedere belanghebbende: samenwerkingspartners, raad en burgers, het vertrekpunt bekend is. Waar mogelijk willen we hierbij gebruik maken van kennisinstituut VU-Windesheim.

6 Zwolle speelt niet op de man

Het sociale kapitaal van Zwolle

De 110 sportverenigingen die de Zwolse bevolking een keuzepalet van 40 takken van sport bieden, zijn mede-drager van de sociale infrastructuur van Zwolle. Ze zijn er in alle soorten en maten, van velerlei gezindten, top of breedte, prof of amateur, jong en oud, van koninklijke signatuur of van het volk, omni of mono.

Zij bestaan uit "*actieve en zelfstandige burgers die zich met hun talenten inzetten voor zichzelf, de directe omgeving, de buurt en de stad*". (citaat afkomstig uit de de WMO). Gelijkgestemden, die hun vrije tijd invullen met sporten en bewegen. Per vereniging zijn ruim 50 vrijwilligers actief.

De gemeente heeft belang bij een actieve sociale infrastructuur, omdat deze de levendigheid van de stad en de zelfredzaamheid van veel Zwollenaren vergroot. Daarom voelen we ons verantwoordelijk voor het goed functioneren van sportverenigingen. Hun bestaansrecht staat of valt met de kwaliteit van hun sportaanbod. Die kwaliteit staat onder druk. Deels door autonome factoren als de toegenomen concurrentie met andere vrijetijdssectoren, de veranderde bevolkingssamenstelling en de afnemende bereidheid om vrijwilligerswerk te doen. Deels door factoren die we als gemeente zelf in de hand hebben, zoals de lokale regelgeving en kwaliteit en beschikbaarheid van accommodaties.

Gelukkig speelt de sport zelf al in op de autonome ontwikkelingen. Onder leiding van NOC*NSF zijn de sportbonden aan de slag gegaan met het ontwikkelen van strategische marketingplannen die hun doorwerking zullen hebben naar de sportverenigingen. Zo ontstaan er interessante bedieningsconcepten, die ruimte bieden aan flexibeler lidmaatschappen, het creëren van een ruimer assortiment voor jeugd en ouderen, minder intensieve vormen van sport, meer aandacht voor wellness en family-sport.

Wij zullen innovaties en nieuwe bedieningsconcepten van Zwolse verenigingen stimuleren.

Wij zien hier ook een taak weggelegd voor het Zwolse bedrijfsleven, dat op dit punt financieel en met kennis en expertise kan bijspringen.

Oog voor kader

Uit een door SportService Zwolle in 2004 uitgevoerde verenigingsmonitor blijkt dat de Zwolse verenigingen een structureel tekort aan deskundig kader hebben. Sportverenigingen draaien vrijwel volledig op vrijwilligers. Ruim 60% van de verenigingen zoekt extra vrijwilligers. Meer dan 1/3 van de verenigingen heeft één of meer vacatures binnen het bestuur. Bijna eenzelfde percentage heeft één of meer vacatures binnen commissies.

Het rapport 'Nulmeting Vrijwilligersbeleid Zwolle', uitgevoerd in opdracht van de gemeente Zwolle in 2003, onderstreept dit gegeven. In deze rapportage komt naar voren, dat ten opzichte van andere vrijwilligersorganisaties het aantal vacatures in

de sport het grootst is. Het merendeel van deze vacatures betreffen taken en functies die minder dan acht uur per week tijd vergen. Uit de verenigingsmonitor van SportService Zwolle blijkt, dat de meeste behoefte bestaat aan vrijwilligers voor kortdurende, projectmatige klussen.

De verenigingen met een vrijwilligerstekort hebben ook een kwaliteitsprobleem. Het hebben van voldoende vrijwilligers lijkt dus een eerste voorwaarde voor het goed functioneren van een vereniging. Of het nu om bestuurstaken, beheerstaken, commissiewerkzaamheden of het leiden en begeleiden van teams/sporters gaat

De verenigingen - en met hen de bonden - zijn primair verantwoordelijk voor de vernieuwing van het aanbod. We moeten constateren dat de meeste verenigingen niet in staat zijn die aanbodvernieuwing op eigen kracht te realiseren. En tegelijkertijd vragen we van de verenigingen zich open te stellen voor andere doelgroepen. We willen hen daarom daarbij stimuleren en ondersteunen.

We hebben het meeste baat bij stimulansen op bestuurlijk/organisatorisch vlak. Het feit dat wij de sportverenigingen een belangrijke maatschappelijke functie toekennen impliceert een taakverzwaring voor de vrijwilligers. Daar waar zij niet over de vereiste competenties beschikken, dienen wij ze toe te rusten. Met goed kader en een goed bestuur is het goed samenwerken. Uitbreiding en verbetering van de kwaliteit van het kaderbestand, dat de sportvereniging moet runnen vinden wij noodzakelijk. De kwaliteitsverbetering heeft eveneens betrekking op de stichtingen, die de sporthallen beheren.

We zijn blij met initiatieven als Whoznex, waarbij jeugd wordt ingeschakeld voor bestuur- en commissietaken. Wij willen dergelijke initiatieven intensiveren en verbreden naar allochtone jongeren. Voor de Vrijwilligerscentrale zien wij een belangrijke taak weggelegd in het inschakelen van de groeiende groep senioren voor bestuurlijk/organisatorische /administratieve taken binnen verenigingen. Deze groep heeft tijd, kennis en ervaring. Initiatieven zoals het Senior Gilde verdienen navolging.

Wij verwachten dat met het inzetten van verenigingsmanagers verenigingen deskundiger en beter aanspreekbaar zullen worden. Wij verwachten daardoor tevens een effectievere inzet bij projecten. Vooralsnog willen we een terughoudend beleid voeren gericht op het opdoen van ervaringen. Wij zullen ons vooral richten op situaties waarin sprake is samenwerkingsverbanden tussen sportverenigingen onderling en tussen sportverenigingen en andere uitvoeringsorganisaties die maatschappelijk actief zijn. Potentiële gegadigden zijn samenwerkingsverbanden van clubs op een sportcomplex of clubs die in BOS projecten opereren. Verdere professionalisering van en samenwerking tussen beheersstichtingen zullen wij stimuleren.

Oog voor ondersteuning

Daar waar het beschikbare verenigingskader in kennis te kort schiet is ondersteuning geboden. In het kader van de Breedtesportimpuls zijn met succes verenigingsondersteuningsprojecten uitgevoerd. Deze zullen wij voor een deel (laten) voortzetten binnen het bestaande pakket ondersteuningsmaatregelen dat door SportService Zwolle wordt uitgevoerd. Voor een deel willen wij nieuwe accenten aanbrengen.

SportService Zwolle zien wij als aanspreekpunt en vraagbaak voor de sportverenigingen in Zwolle. Haar taken liggen vooral op het gebied van deskundigheidsbevordering, kennisuitwisseling, netwerkvorming en tot stand brengen van samenwerking. Naar de gemeente heeft zij een signalerende functie, van belang voor een up to date beleidsontwikkeling. In de nieuwe beleidsperiode willen wij een structurele inzet van middelen voor verenigingsondersteuning. De middelen zullen selectief aangewend dienen te worden. Wij zijn geen voorstander van het "u vraagt, wij draaien principe". Evenmin zijn wij voor "confectie-ondersteuning". Ondersteuning is slechts zinvol als het onze beleidsdoelstellingen dient en als de betrokken vereniging daar een resultaatverplichting tegenover stelt.

Wij zouden het toejuichen als de sportclubs in Zwolle gevolg zullen geven aan de uitnodiging van VWS om tot het instellen van keurmerken voor sportverenigingen over te gaan. Kwaliteit, sfeer, continuïteit, verantwoorde sportbeoefening en het hanteren van gedragscodes zijn de ingrediënten voor het keurmerk. De primaire verantwoordelijkheid voor de invoering ervan ligt bij de sport zelf. Het al bestaande meetinstrument IK-Sport kan daartoe worden ingezet. De gemeente kan daaraan háár ingrediënten toevoegen, zoals de wijkfunctie, het medewerken aan ontmoeting van alcoholgebruik in sportkantines, anti-rookcampagnes, etc. Bij de invoering zien wij een initiërende en ondersteunende rol weggelegd voor SportService Zwolle.

Het keurmerk willen wij in de nabije toekomst als toetsingsinstrument voor het verstrekken van subsidies laten fungeren: alleen die verenigingen die over een keurmerk beschikken komen in aanmerking voor subsidie. Wij verwachten die toetsing al vanaf 2008 te kunnen toepassen.

“Minder regels, meer sport” van NOC*NSF vraagt aandacht voor de doorgeschoten regelgeving en administratieve lastendruk in de sport. We zijn ons ervan bewust dat onze regeldruk ontmoedigend kan werken voor de vele vrijwilligers. We dienen kritisch te zijn op de wijze waarop en de voorwaarden waaronder we vergunningen verlenen en belastingen heffen. We zullen ook kritisch moeten kijken naar mogelijke belemmeringen die wij opwerpen bij het de tewerkstelling van uitkeringsgerechtigden.

Versoepeling en reductie van onze lokale regels is geboden. Wij wachten de resultaten van een onderzoek van SportService Zwolle met belangstelling af. De aanbevelingen zullen we zoveel mogelijk trachten uit te voeren. We willen zoveel mogelijk de administratieve lasten bij subsidie aanvragen beperken. Ook streven wij naar één loket bij subsidies, vergunningen en/of realiseren van nieuwe accommodaties. Wij zullen onderzoeken of en in welke mate we gemeentelijke heffingen, belastingen en leges kunnen compenseren.

Doelstellingen

In 2011 is het aantal verenigingen met kaderproblemen gereduceerd met 20%.
In 2011 is het aantal verenigingen dat ledengroei kent, verhoogd met 10%.
In 2011 is het aantal verenigingen met financiële problemen gereduceerd met 10%.
In 2011 hebben 25 verenigingen een keurmerk.
Minimaal 1x per jaar vindt een kennisuitwisseling op het niveau van bestuurders plaats.
In 2007 hebben wij een vrijwilligerstoets voor nieuwe en bestaande lokale regelgeving.
In 2011 bedraagt de compensatie voor lokale heffingen, belastingen en leges 50%.

Acties

- Het experimenteren met de aanstelling van verenigingsmanagers evt in combinatie met de aanstelling van duale vakleerkrachten
- Structurele financiering verenigingsondersteuning op basis van jaarlijkse prestatiecontracten met SportService Zwolle
- Het samen met het Zwolse bedrijfsleven instellen van een innovatiefonds, bedoeld om nieuwe bedieningsconcepten binnen sportverenigingen te ontwikkelen
- Het financieren van projecten die leiden tot een verhoogde inzet van jongeren en ouderen als vrijwilliger
- Het sluiten van samenwerkingsovereenkomsten met verenigingen die zich maatschappelijk willen inzetten
- Het invoeren van een kwaliteitsinstrument voor sportverenigingen
- Medewerking verlenen aan een jaarlijks congres voor lokale sportbestuurders
- Het bundelen en professionaliseren van de beheersstichtingen

Samenwerkingspartners

Sportverenigingen: vernieuwen sportaanbod, aanstellen verenigingsmanagers
Bedrijfsleven: inzet kennis en expertise, deelnemer innovatiefonds
SportService Zwolle: verenigingsondersteuning, analyse, onderzoek
Sportraad Zwolle: samenwerken, belangen behartigen, signaleren, adviseren
Sportraad Overijssel: samenwerken, ondersteunen
Sportbonden: bedieningsconcepten, keurmerken
BLOZ: aanstellen duale leerkrachten
Landstede: inzet stagiaires, beschikbaar stellen expertise
Deltion: inzet stagiaires, beschikbaar stellen expertise
Windesheim: inzet stagiaires, beschikbaar stellen expertise
Beheersstichtingen: bundeling en professionalisering
Vrijwilligerscentrale: toeleiden oudere vrijwilligers naar sportverenigingen

Raakvlakken andere gemeentelijke beleidsterreinen

Welzijn: vrijwilligerstoets
Ouderen: participeren in vrijwilligerswerk
Jeugd: stimuleren tot maatschappelijk actief zijn
Sociale zaken: inzet uitkeringsgerechtigden
Bouw- en woningtoezicht: vermindering/versoepeling regels
Financiën en Vastgoed: compensatie belastingen/leges

Rol gemeente

Regie op de uitvoering van dit programma onderdeel en daartoe behorende deelprojecten, o.a. door prioriteitstelling, monitoren en prestatiecontracten.
Financier van projecten.
Makelaar/schakelaar tussen de diverse samenwerkingspartners.

Evaluatie/monitoring

De conclusies en aanbevelingen van de Verenigingsmonitor 2003 van SportService Zwolle nemen wij als vertrekpunt. Daar waar nodig zullen wij deze in overleg met SportService aanvullen. In 2008 en 2011 zullen wij SportService een monitor laten uitvoeren, teneinde de bij deze programmalijs geformuleerde doelstellingen te kunnen meten. Indien nodig zal dat tot bijstellingen van ons beleid leiden.

7 Zwolle is top

Topsport heeft betrekking op die vormen van sportbeoefening waarbij team- en individuele prestaties worden geleverd op het niveau van Nederlandse kampioenschappen en competities (incl Play offs), Europese kampioenschappen, Wereldkampioenschappen of (Para-) Olympisch Spelen.

De maatschappelijke betekenis van topsport is groot.

- Jonge sporters kiezen hun rolmodellen uit topsporters;
- Tijdens toernooien, wedstrijden en evenementen worden ontmoetingen georganiseerd tussen bedrijven;
- Het vormt een factor in het aanbieden van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijven;
- Topsport is een bron van vermaak en ontspanning.

Zwolle heeft met Landstede Basketball, Landstede Volleybal, Squash, FC Zwolle, Be Quick Vrouwenvoetbal een aantal toppers in huis. Individuele sporters, zoals Erben Wennemars behoren tot de mondiale top. De Davis Cup zette in 2003 Zwolle op de kaart. Samen hebben zij een belangrijke functie voor de passieve recreatie in Zwolle en de regio, zorgen zij voor economische "spin off" voor het Midden- en Kleinbedrijf en dragen zij bij aan de promotie van onze stad.

De promotionele waarde van topsport heeft gunstige effecten voor de breedtesport. De olympische prestaties van de Nederlanders in Sydney en Athene hebben bijgedragen aan de verbetering van het imago van de sportbeoefening. We durven landelijk zelfs een ambitie te formuleren dat Nederland bij de top tien van de wereld wil horen. Naar (ex-)topsporters en toptrainers wordt geluisterd, zij worden ingezet als pleitbezorger, als ambassadeur, als lid van een internationale handelsdelegatie of als exportartikel.

De breedtesport heeft baat bij de topsport. Waar deze twee elkaar wederzijds kunnen versterken, moeten wij dat stimuleren. Wij hebben dat al gedaan door een prestatiecontract met FC Zwolle af te sluiten waarbij voetballers van de FC worden ingezet voor Fair Play projecten. Via initiatieven als Coach Clinic, een samenwerking tussen FC Zwolle en SportService Zwolle, vindt kennisoverdracht plaats naar het technisch kader van breedtesportverenigingen. Landelijke initiatieven waarbij ex-topsporters, zoals Johan Crujff (Crujff Courts en gehandicaptenprojecten), Richard Kraijcek (projecten ter bestrijding van bewegingsarmoede) en recent de KNVB (Marokkaanse voetballers als rolmodel) zich inzetten voor lokale projecten zullen spoedig in Zwolle "landen". Topsport trekt netwerken, kennis en expertise aan, die ten goede komen aan de breedtesport.

Omgekeerd heeft de topsport baat bij de breedtesport. De breedtesport is een kweekvijver voor de topsport en onderhoudt daarmee directe aanvoerlijnen. Zij leidt jonge, talentvolle sporters op. Hoe groter de omvang en hoe belangrijker de aard en oorsprong van de breedtesport, hoe groter de kans op doorstroming naar de top. Voetbal, korfbal, hockey, schaatsen, wielrennen, hippische sport zijn daarvan aansprekende (Nederlandse) voorbeelden. Ook de organisatiegraad, het sport-

voorzieningenniveau, de competitiedichtheid en intensiteit van sportbeoefening bepalen de mate van doorstroming naar de top.

Wij willen de wisselwerking tussen top en breedte de komende jaren verder stimuleren. Wij willen dat doen door het aangaan van samenwerkingsverbanden met topsporters en topsportverenigingen. Voorwaarde voor de clubs is dat zij blijvend moeten kunnen presteren op topniveau. De vorm waarin wij die samenwerking gieten is een prestatiecontract. Als tegenprestatie vragen wij betrokkenen een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Wij zullen actief inspelen op landelijke initiatieven die als gevolg van het Rijksbeleid zullen worden ontwikkeld.

Zwolle kent een actief topsportnetwerk onder aanvoering van Landstede. De inspanningen van dat netwerk hebben geresulteerd in de erkenning door NOC*NSF van het Olympisch Netwerk IJssel-Vecht/Noord Veluwe met daarin een prominente positie voor Zwolle. Het netwerk is een verzamelplaats van expertise op het gebied van topsport en een broedplaats voor nieuwe initiatieven zoals het in 2005 gepresenteerde "Zwolle Topsport".

Wij willen als gemeente actief deel uitmaken van het topsportnetwerk vooral in onze rol van meedenker en schepper van de juiste randvoorwaarden.

*De N*N erkenning als Olympisch Netwerk rechtvaardigt een structurele subsidie. Het netwerk willen wij een leidende rol toekennen in het werven van nieuwe sportevenementen en upgraden van de bestaande.*

Doelstellingen

- Wij willen 4 sportevenementen ondersteunen, die jaarlijks plaatsvinden: de Ster van Zwolle, de Halve Marathon, Peperbus Profspektakel en de Zwolse Paardendagen. Daarnaast willen we minimaal 1 keer per 2 jaar een aansprekend sportevenement, bij voorkeur met een internationaal karakter, binnen de gemeentegrenzen halen.
- Wij willen stimuleren dat minimaal 4 Zwolse verenigingen en minimaal 4 individuele sporters continu in de nationale top acteren.
- Wij willen in 2008 met 5 topclubs/topsporters afspraken maken over het aanwenden van hun kennis en expertise voor de Zwolse breedtesport en hun bijdrage aan de promotie van Zwolle.

Acties

- Het actief participeren in "Topsport Zwolle"
- Het structureel maken van het totale topsportbudget dat t/m 2006 voor de helft incidenteel gedekt is en daarmee het financieel ondersteunen van het Olympisch Netwerk IJssel-Vecht/Noord Veluwe op basis van een jaarlijks overeen te komen prestatiecontract.
- Het ontwikkelen van criteria voor topsportverenigingen en individuele topsporters en het op basis daarvan selecteren.
- Het aangaan van samenwerkingsovereenkomsten met topsportverenigingen en topsporters met het doel spin off te realiseren voor de breedtesport qua sportdeelname en kennisuitwisseling/-overdracht
- Het ontwikkelen van criteria voor financiële ondersteuning van topsportevenementen
- Het, in samenwerking met het Zwols bedrijfsleven, instellen van een fonds voor topsportevenementen
- Het streven naar een volwaardige plaats van Zwolle op de kalender van Nederlandse sportevenementen

Samenwerkingspartners

FC Zwolle: samenwerkingsovereenkomst

Individuele topsporters: kartrekker en ambassadeur

Olympisch Netwerk IJssel-Vecht/Noord Veluwe: managen van de uitvoering van programmalijsn Zwolle is Top, monitoring

Bedrijfsleven: kennis, expertise en financiële inbreng bij evenementenfonds

Sportbonden: aanwijzen sportevenementen

Landstede Basketball/Volleybal: samenwerkingsovereenkomst

Deltion: samenwerkingspartner

Landstede: samenwerkingspartner

Sportraad Overijssel: samenwerkingspartner

SportService Zwolle: samenwerkingspartner

Stichting Sporttalent Zwolle: samenwerkingspartner

Steunpunt Topsport Regio Zwolle: begeleiding sporttalenten

Raakvlakken andere gemeentelijke beleidsterreinen

Economische Zaken: acquisitie evenementen, business proposities en hospitality

Ruimtelijke ordening: begeleiden vestiging topsportaccommodaties

Bestuurszaken: city marketing

Rol gemeente

Regie op de uitvoering van dit programma onderdeel en daartoe behorende deelprojecten, o.a. door prioriteitstelling, monitoren en prestatiecontracten.

Financier van projecten.

Makelaar/schakelaar tussen de diverse samenwerkingspartners.

Evaluatie/monitoring

Het Olympisch Netwerk zullen wij verzoeken om een nulmeting te verrichten in 2006. Vervolgmetingen zullen plaatsvinden in 2008 en 2011.

8 De instrumenten

Visie en programma's zullen worden uitgevoerd met behulp van een drietal beleidsinstrumenten: accommodaties, tarieven en subsidies. Daarnaast is inzet van menskracht nodig.

Accommodaties als instrument

Bereikbare, toegankelijke en multifunctionele accommodaties zijn de kernbegrippen die de raad in zijn uitgangspunten voor de nieuwe sportnota heeft meegegeven.

Deze kernbegrippen sluiten nauw aan bij de visie die de raad in 2004 bij het vaststellen van de nota Sportaccommodatiebeleid Zwolle heeft onderschreven.

"Zwolle wil een stad zijn met een breed en gevarieerd aanbod van sportaccommodaties. Kwantitatief toereikend en kwalitatief op een hoog niveau. Een aanbod dat past bij haar bevolkingssamenstelling, haar sportieve ambities, sportprofiel en sportidentiteit.

Omdat het primaat ligt bij de breedtesport betekent dat in de eerste plaats flexibel inzetbare voorzieningen voor de breedtesport. Op wijk- en buurtniveau gaat het dan om laagdrempelige voorzieningen in de directe woonomgeving, van belang voor het stimuleren van niet-sporters tot sportdeelname. Op bovenwijks niveau gaat het om voorzieningen voor recreatief gebruik, trainingen en competitiewedstrijden. Grootstedelijk gaat het om accommodaties met een functie voor Zwolle en de regio."

De nota Sportaccommodatiebeleid Zwolle zet tot 2015 heldere lijnen uit:

- voldoende accommodaties;
- aanbrengen van kwaliteitsverbeteringen;
- inspelen op een hoger ambitieniveau, voornamelijk als gevolg van de topsportontwikkelingen in onze stad.

De beleidsaccenten in deze nota en de voorgestelde programmalijnen noodzaken ons tot een aantal bijstellingen.

T.a.v. de binnensportaccommodaties zullen we voorzichtiger dienen te zijn met het afstoten van gymlokalen. Onze doelstelling om Zwollenaren 5x per week 1 uur per dag te laten sporten zal om extra capaciteit vragen. Het huidige bestand binnensportvoorzieningen zal ternauwernood dat capaciteitsvraagstuk kunnen invullen. De situatie in Zwolle Zuid vraagt om een snelle oplossing. De gymnastieklokalen en de BDG-hal zijn overbezet. Omdat het hoofdgebruik van de BDG hal gymnastiek/turnen is, zullen wij in 2006 onderzoeken of het realiseren van een turnhal in de directe omgeving voldoende "lucht" zal creëren voor het overige gebruik. Het integreren van een turnaccommodatie in de nieuw te realiseren sportaccommodatie van het Deltion College is een optie die we –gelet op de ontwikkelingsfase waarin de Deltion accommodatie zich bevindt –op korte termijn willen onderzoeken.

Bij de ingebruikgeving van de gemeentelijke binnensportaccommodaties zullen wij ernaar streven de doelgroep ouderen op hen meer passende gebruikstijden te laten sporten en bewegen. Wij willen onderzoeken of de inrichting van bestaande overdekte voorzieningen (overdekte sportaccommodatie, zorgcentrum, buurt-huis/wijkcentrum) aantrekkelijker kan worden gemaakt voor sportende ouderen. Ook willen wij nagaan of voor deze groep plaats is bij commerciële sportaanbieders.

Wij willen de kwaliteit van gemeentelijke sportvoorzieningen niet alleen afmeten aan hun sportfunctionele eigenschappen. Gebruikerskwaliteit, flexibiliteit en (sociale) veiligheid zijn evenzo belangrijke eigenschappen in een tijd dat de sporter prijs stelt op sfeer, gebruiksgemak en veiligheid. Daarom zullen we aandacht dienen te besteden aan een structurele verbetering van de kwaliteit en het inlopen van achterstallig onderhoud van bestaande breedtesportvoorzieningen.

Wij zullen de komende beleidsperiode meer dienen in te spelen op de samenwerkingsmogelijkheden die Windesheim, Landstede en Deltion ons bieden op sportaccommodatiegebied. Deze drie instellingen beschikken over (potentieel) aantrekkelijke sportvoorzieningen die breder ingezet kunnen worden dan alleen voor onderwijsdoeleinden.

Multifunctioneel gebruik verdient een nog grotere aandacht, omdat wij het gebruik van bestaande en nieuwe voorzieningen willen optimaliseren. Een levenlang sporten wordt bevorderd door het vergroten van het keuzepakket aan sportsoorten en accommodaties. Wanneer het sporten gecombineerd kan worden met andere activiteiten, zoals kinderopvang, maaltijdvoorzieningen, buitenschoolse opvang of werk-/verblijfplekken zal de sportparticipatie vergroot worden. Bovendien biedt een multifunctioneel gebruik van voorzieningen de verenigingen een gezonder toekomstperspectief: meer ruimte, doorlopend gebruik, kostenbeheersing, gezamenlijk beheer, onderhoud, veiligheid en het kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen in de sport.

In onze topsportambities is plaats voor een goed geoutilleerde topsportaccommodatie. Realisatie en exploitatie achten wij echter niet onze taak. Wel willen wij de vestiging en totstandkoming faciliteren.

De verbreding van het sportbegrip naar "sporten, recreëren en bewegen" vraagt van ons een extra alerte instelling bij het ontwerpen van stedelijke inrichtingsplannen voor de openbare ruimte en het mede toegankelijk maken van wandel- en fietsroutes voor sporters. Ook in ons speelruimtebeleid zullen wij aandacht dienen te hebben voor de gevolgen van de verbreding van het sportbegrip.

Acties

- Het verrichten van een onderzoek naar de haalbaarheid van een turnhal
- Het verbeteren van de kwaliteit, sfeer en gebruiksgemak van de bestaande sportvoorzieningen
- Samenwerking zoeken met andere partijen (commercieel en niet-commercieel/onderwijsinstellingen) om tot uitbreiding en verbetering van het voorzieningenaanbod te komen
- Het promoten en voor sportgebruik toegankelijk maken van bestaande voorzieningen in de openbare ruimte
- Het ontwikkelen van plannen voor een beter en multifunctioneel gebruik van accommodaties
- Onderzoek naar het aantrekkelijker maken van bestaande voorzieningen voor sportgebruik door ouderen.

Samenwerkingspartners

Deltion: accommodatieverschaffer/-ontwikkelaar

Landstede: accommodatieverschaffer/-ontwikkelaar

Windesheim: accommodatieverschaffer/-ontwikkelaar

SWOZ: mede realiseren Senioren Beweegcentra

Gymnastiekverenigingen: medewerking aan haalbaarheidsonderzoek turnhal

Stichting SportService Zwolle: in gebruik geven, analyseren, signaleren

Sportraad Zwolle: signaleren, analyseren

Raakvlakken andere gemeentelijke beleidsterreinen

Ruimtelijke ordening: begeleiden vestiging topsportaccommodaties

Expertisecentrum: inpassing in speelruimtebeleid

Wijkzaken: optimaliseren gebruik bestaande voorzieningen

Rol gemeente

Voorwaardenscheppend

Financier van projecten.

Makelaar/schakelaar tussen de diverse samenwerkingspartners.

Evaluatie/monitoring

Door tweejaarlijkse monitoring en het verrichten van bouwkundige, cultuurtechnische en sporttechnische keuringen/inspecties wil de gemeente de vinger aan de pols houden. Gebruikende sportverenigingen en sporters leveren daarvoor de input.

Subsidies als instrument

Met het inzetten van dit instrument willen wij onze beleidsvoornemens realiseren. Wij kiezen voor subsidies die gekoppeld worden aan projecten met een duidelijke relatie tussen inzet van middelen en geleverde prestaties. Subsidies zijn voor ons hét instrument voor het doorvoeren van vernieuwing en verbetering van het sportaanbod. In de 3 programmalijnen hebben wij aangegeven waar we tot 2011 onze prioriteiten willen leggen. Subsidies verstrekken betekent ook voorwaarden stellen. Het beschikken over een keurmerk zal in de toekomst zo'n voorwaarde zijn.

Voor een deel hebben de uit de programmalijnen voortvloeiende acties een incidenteel en kort-cyclisch karakter. Voor een ander deel hebben de acties een structurele verankering nodig, o.a. in de activiteiten en taken van SportService Zwolle en het Olympisch Netwerk. Daarnaast in het structureel beschikbaar stellen van exploitatiebijdragen voor de beheers- en exploitatiestichtingen. SportService Zwolle voert als hoofdaannemer het overgrote deel van het gemeentelijke sportbeleid uit. De continuïteit van deze uitvoering is gebaat bij een structureel toereikende financiering. Enerzijds als ankerpunt voor de sportverenigingen, anderzijds om tijdig in te kunnen spelen op nieuw beleid.

Het betekent echter niet dat deze organisaties een vrijbrief voor de eeuwigheid krijgen. De monitors en evaluaties zullen wij steeds als toets op hun functioneren hanteren.

Aan de beschikbaarstelling van subsidies zullen wij voor de komende beleidsperiode striktere voorwaarden verbinden. Eén van die voorwaarden, al eerder genoemd, is het instellen van een keurmerk voor sportverenigingen.

Tarieven als instrument

Het instrument zoals we dat in feite tot nu toe hanteren is een verkapte subsidie. De tarieven zijn bij lange na niet kostendekkend. Alles wat de gemeente daarin bijpast is te beschouwen als een (indirect) subsidie op het "echte"tarief. We streven ernaar de werkelijke kosten per accommodatie zichtbaar te maken en de tarieven meer als sturingsinstrument te gaan toepassen voor ons te voeren sportbeleid. We streven naar een gedifferentieerder tariefstelsel met gebruikmaking van de volgende criteria:

- Sportaanbod voor de jeugd
- Sportaanbod voor ouderen
- Sportaanbod voor gehandicapten
- Sportaanbod voor sociale minima

Uiterlijk 2007 zullen wij de raad hierover voorstellen doen.

Beide beleidsinstrumenten (subsidies en tarieven) willen wij actiever benutten om sportverenigingen te stimuleren tot het mede uitvoering geven aan maatschappelijke doelstellingen. Ook voor de toepassing van het instrument tarieven zal het keurmerk straks worden benut.

Menskracht

De verwevenheid van sport met andere beleidsterreinen is groot. Of het nu om ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, volksgezondheid, welzijn, onderwijs, jeugdzorg gaat: sport maakt integraal deel uit van die terreinen. We hebben tevens geconstateerd dat het sportbegrip zich heeft verbreed tot bewegen, spelen en recreëren. Ook is een strakkere regievoering vereist.

Al deze factoren hebben consequenties voor de inrichting, taakopvatting en werkwijze van de ambtelijke organisatie.

Inrichting

Onderzocht dient te worden of binnen de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling het beleidsveld (Openlucht)recreatie kan worden toegevoegd. Het accommodatiebeleid krijgt zo een bredere invalshoek en zal zich daarmee ook uitstrekken naar het inrichten en gebruik van de openbare ruimte. Vooral zal dat winst opleveren voor het speelruimtebeleid in onze stad.

Taakopvatting

De diverse dwarsverbindingen vragen om een integrale aanpak en benadering. Daarvoor is een bruggenbouwermentaliteit vereist, die uitstijgt boven het "normale" samenwerken binnen de sector Maatschappelijke Ontwikkeling. Ook op het gebied van stedelijke en ruimtelijke ontwikkelingen dienen de beleidadviseurs Sport hun inbreng te leveren. Proactief!

Deze beleidsnota beschouwen wij als het strategische kader waarbinnen alle gemeentelijke afdelingen met betrekking tot de sport dienen te handelen.

Werkwijze

Als de evaluatie van Sportambitie 2005 één ding heeft duidelijk gemaakt is het de behoefte van "de" Zwolse sportwereld dat de ambtelijke organisatie "uit de kast" komt. Een duidelijke en consistente regievoering, een adequaat toegeruste ambtelijke organisatie met een krachtige positie in het gemeentelijke apparaat en goede communicators/netwerkers zijn de concreet uitgesproken behoeften.

Een van de voorwaarden om de ambities zoals verwoord in dit beleidsplan te laten slagen is een in kwantitatieve en kwalitatieve zin goed toegerust ambtelijk apparaat. Wat dit financieel en qua formatie betekent zullen wij in 2006 nader onderzoeken.

In 2006 willen wij onderzoeken op welke wijze wij het ambtelijk apparaat kunnen toerusten op de behoeftes van de Zwolse sportwereld en ambities van dit beleidsplan.

Tevens willen wij onderzoeken of het toevoegen van werkzaamheden op het beleidsterrein openluchtrecreatie aan het team Welzijn & Sport efficiencyvoordelen biedt.

Financiën

De drie programmalijnen en beoogde inzet van de beleidsinstrumenten bevatten een reeks van voornemens en acties die tot realisatie van onze doelstellingen moeten leiden. We maken een onderscheid tussen:

- acties zonder directe financiële gevolgen;
- acties die in de begrotingsvoorbereiding voor 2007 betrokken dienen te worden;
- acties die na 2007 als financieel knelpunt zijn aangemerkt en alsdan nadere afweging en besluitvorming behoeven.

Acties zonder directe financiële gevolgen.

Programmalijn Zwolle speelt breed

- Vormen van een netwerk om tot een buurtgerichte aanpak te komen.
- Invoeren Sport- en Beweegplannen in onderwijsprogramma's.
- Het inzetten van topsporters bij activiteiten

Programmalijn Zwolle speelt niet op de man

- Het sluiten van samenwerkingsovereenkomsten met verenigingen die zich maatschappelijk willen inzetten
- Het invoeren van een kwaliteitsinstrument voor sportverenigingen
- Medewerking verlenen aan een jaarlijks congres voor lokale sportbestuurders

Programmalijn Zwolle is top

- Het actief participeren in "Topsport Zwolle"
- Het ontwikkelen van criteria voor topsportverenigingen en individuele topsporters
- Het aangaan van samenwerkingsovereenkomsten met topsportverenigingen en topsporters
- Het ontwikkelen van criteria voor financiële ondersteuning van topsportevenementen
- Het streven naar een volwaardige plaats op de kalender van Nederlandse sportevenementen

De instrumenten en middelen

- Het ontwikkelen van plannen voor een beter en multifunctioneel gebruik van accommodaties
- Het verrichten van een onderzoek naar de haalbaarheid van een turnhal
- Onderzoek naar het aantrekkelijker maken van bestaande voorzieningen voor sportgebruik door ouderen.
- Het promoten en voor sportgebruik toegankelijk maken van bestaande voorzieningen in de openbare ruimte

- Samenwerking zoeken met andere partijen om tot uitbreiding en verbetering van het voorzieningenaanbod te komen
- Compensatie OZB/heffingen/leges (OZB wordt al gedekt)

Acties die gevolgen hebben voor de begroting 2007.

De financiële dekking voor onderstaande activiteiten is ingebracht bij de behandeling van de perspectiefnota. Op het moment dat de perspectiefnota is vastgesteld zijn onderstaande acties gedekt..

Programma Zwolle speelt breed	Benodigd	Dekking
Het starten van BOS-projecten in Zwolle Zuid, Stadshagen, Holtenbroek en Diezerpoort NB: VWS is co-financier voor 3 jaar	€ 176.500	Van 2007 t/m 2009 dekking via het MIP
Het structureel maken van het huidige breedtesportbudget, incl het verstevigen van het fundament van SportService Zwolle	€ 200.000	Dekking via besluitvorming in het kader van de Perspectiefnota 2007 – 2010
Het invoeren van een subsidieverordening voor het aangepast sporten	€ 50.000	Dekking aanwezig door herallocatie bestaande subsidies
Het intensiveren van de inspanningen van SWOZ voor de sportactivering van 65-plussers	€ 30.000	Dekking uit middelen voor het breedtesportbudget
Aanstellen beweegmanager	PM	Dekking uit BOS-projectgeld
Aanstellen duale leerkrachten	PM	Dekking uit BOS-projectgeld
Programma Zwolle speelt niet op de man		
Structurele financiering verenigingsondersteuning	€ 40.000	Dekking valt binnen de structurele financiering van het breedtesportbudget ad € 200.000
Financieren van projecten die leiden tot verhoogde inzet van jongeren/ouderen als vrijwilliger	€ 15.000	Dekking uit bestaande budgetten voor jeugd-, ouderen- en vrijwilligersbeleid binnen de afdeling MO
Programma Zwolle is top		
Financieel ondersteunen van het Olympisch Netwerk	€ 29.000	Dekking uit bestaande budgetten voor topsport
Instrumenten en middelen		
Monitoring	PM	Dekking binnen bestaande budgetten MO

Acties die na 2007 als knelpunten aangemerkt worden

Voor onderstaande acties is nog geen dekking aanwezig. In de toelichting is aangegeven op welke wijze dekking verkregen kan worden. De raad zal zich echter nog dienen uit te spreken over de wenselijkheid van inzet van gemeentelijke middelen.

Programma Zwolle speelt niet op de man	Benodigd	Termijn	Toelichting
Het instellen van een innovatiefonds.	€ 50.000	2009	Uitgegaan is van 50% co-financiering door bedrijfsleven, waardoor voor de gemeente een bijdrage resteert van € 25.000 in het eerste jaar en daarna jaarlijks maximaal met € 25.000, afhankelijk van de stand van het fonds.
Het bundelen en professionaliseren van de beheersstichtingen	€ 50.000	2008 en volgende jaren	Uitgegaan is van een dekking uit een jaarlijks te behalen BTW voordeel op stichting en exploitatie van sportaccommodaties
Programma Zwolle is top			
Het structureel maken van het huidige topsportbudget, waarvan t/m 2006 de helft incidenteel is gedekt	€ 45.390	2008	€ 45.390 is structureel opgenomen in de begroting. De overige € 45.390 is nog niet gedekt
Het instellen van een fonds voor topsportevenementen	€ 100.000	2009	Uitgegaan is van 50% co-financiering door bedrijfsleven, waardoor voor de gemeente een bijdrage resteert van € 50.000 in het eerste jaar en daarna jaarlijks maximaal met € 50.000, afhankelijk van de stand van het fonds.
Instrumenten en middelen			
Verbeteren kwaliteit sportvoorzieningen	€ 200.000	2008 en volgende jaren	Uitgegaan is van een dekking uit een jaarlijks te behalen BTW voordeel op stichting en exploitatie van sportaccommodaties
Toerusting ambtelijke afdeling	PM		

Communicatie

Om de activiteiten en resultaten goed te kunnen monitoren willen we per programmalijn komen tot een "taskforce" waarin de gemeente en de belangrijke spelers uit het veld zitting hebben. We haken hiervoor zoveel als mogelijk aan bij bestaande netwerken, zoals bijvoorbeeld het Olympisch Netwerk.

Wij zullen wanneer de situatie hierom vraagt ook bestuurlijk overleg initiëren. Bestuurlijk overleg is in onze ogen gewenst bij tussentijdse koerswijzigingen en op belangrijke evaluatiemomenten.

**Bijlage 1 Kaders voor het nieuwe sportbeleid
Vastgesteld door de raad d.d. 31 oktober 2005**

De raad heeft in haar vergadering van 31 oktober 2005 het college opgedragen een nota sportbeleid 2006-2010 op te stellen waarin in ieder geval opgenomen zijn:

- a. een heldere visie op de maatschappelijke functie van de sport;
- b. de (meetbare) doelen, beoogde resultaten, benodigde middelen en de evaluatie criteria van het sportbeleid;
- c. de manier waarop de gemeente invulling gaat geven aan een stevige regierol;
- d. een visie op de verdeling van middelen tussen breedtesport en topsport;
- e. een visie op het bewegingsonderwijs voor jongeren en ouderen;
- f. een plan van aanpak inzake de accommodatieproblematiek (rekening houdend met spreiding, multifunctionaliteit en een visie op het gebruik van gymzalen);
- g. een werkbare subsidieregeling voor de gehandicaptensport;
- h. de wijze waarop de gemeente voor de sport gebruik gaat maken van het kennisinstituut VU-Windesheim.

Bijlage 2 De Nederlandse Norm Gezond Bewegen (overgenomen uit Rapportage Sport 2003, Sociaal Cultureel Planbureau en Sport, bewegen en gezondheid, ministerie van VWS)

In 1988 is de Nederlandse Norm Gezond Bewegen vastgesteld. Deze norm is afgeleid van internationale richtlijnen en toegepast op de Nederlandse situatie. De Norm luidt:

Jeugd (jonger dan 18 jaar)

Dagelijks een uur matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal tweemaal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid

Volwassenen (18-55 jaar)

Een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit op ten minste vijf, bij voorkeur alle dagen van de week

55-plussers

Een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit op ten minste vijf, bij voorkeur alle dagen van de week. Voor niet-actieven, zonder of met beperkingen, is elke extra hoeveelheid lichaamsbeweging meegenomen

Bijlage 3 Ideeën, bronnen, literatuur

Ideeën en bronnen

Bart van Reusel

BLOZ

Deltion

Inspraakbijeenkomsten raadscommissie Welzijn dd 7 en 15 september 2005

Jaap Hagedoorn

Landstede

Olympisch Netwerk

Paul Depla

Paul Verweel

Sietze Have

Sportraad Zwolle

Sportservice Zwolle

Symposium WRR "Inzichten vanaf de zijlijn" dd 28 oktober 2005

SWOZ

Windesheim

Literatuur

Tijd voor sport - Bewegen, Meedoen, Presteren, min van VWS, 2005

Sport, bewegen en gezondheid, min van VWS, 2001

Rapportage Sport 2003, Sociaal Cultureel Plan Bureau

Nederland, ondernemend sportland, Stichting Maatschappij en Onderneming, 2004

Ruimte voor Sport in Nederland tot 2020, NOC*NSF, 2005

Minder regels, meer sport, NOC*NSF, 2005

De vereniging vooruit, NOC*NSF, 2002

Jong in Zwolle, vet mazzel, gemeente Zwolle, 2005

Programma Sociale Voorzieningen Stadshagen, gemeente Zwolle, 2004

Sport & bewegen voor ouderen, nieuwe ambities tot 2010, SWOZ, 2005

Sport in Zwolle, Onderzoek naar Sportparticipatie en sportbehoefte van de Zwolse bevolking,

gemeente Zwolle, 2003

Sportaccommodatiebeleid Zwolle, gemeente Zwolle, 2004

Sportambitie 2005, gemeente Zwolle, 1999

Evaluatie Sportambitie 2005, gemeente Zwolle, 2005

Startnotitie Bevorderen gezond gewicht 0-19 jarigen, gemeente Zwolle, 2005

Startnotitie Zwolle, Gezonde stad in beweging, gemeente Zwolle, 2005

Bijdragen aan Kadernota Sociaal beleid, gemeente Zwolle, 2005

Sport- en beweeggedrag Zwolse kinderen, Sportservice Zwolle, 2005

Verenigingsmonitor, Sportservice Zwolle, 2005

Projectaanvragen BOS impuls, gemeente Zwolle/Sportservice Zwolle, 2005

2-meting Evaluatieonderzoek Breedtesportimpuls, Marktplan Adviesgroep, 2004

Bijlage 4

Afkortingen

BLOZ	Besturen Lokaal Onderwijs Zwolle
BOS	Buurt, Onderwijs, Sport
BSI	Breedtesportimpuls
GALM	Groninger Actief Leven Model
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GSB	Grote Steden Beleid
MOP	Meerjarenontwikkelingsplan 2005-2009
NOC*NSF	Nederlands Olympisch Comité/Nederlandse Sport Federatie
OPOZ	Onderzoekscentrum Preventie Overgewicht Zwolle
Strepas	Stichting Regionale Promotie Aangepast Sporten
SWOZ	Stichting Welzijn Ouderen Zwolle
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning